Verslag van de Commissie Omgevingsvisie van 17 juli 2019

Voorzitter
mw. T. Koelewijn

Aanwezig:
ir. H.P. van Essen (gedeputeerde), S.A. Berlijn (FvD), mw. H. Bittich (DENK), mw. A.C. Boelhouwer (GroenLinks), mw. W.A. de Boer (PvdA), mw. E.J. Broere (PVV), mw. H Chidi (D66), G. Çoban (DENK), mw. F. Demir (DENK), H. van Déun (PVV), ing. L. C. van den Dikkenberg (SGP), M.J.E. Eggermont (SP), mw. N. de Haan (ChristenUnie), J.A. de Harder (ChristenUnie), F. Hazeleger (SGP), drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. M. de Jong (GroenLinks), drs. E.A. Kamp (D66), dr. A. Karatas (GroenLinks), mw. O. de Man (VVD), ing. D.A. Oude Wesselink (GroenLinks), A.G. van Schie (VVD), H.O. Suna (PvdA), mw. mr. S.F. van Ulzen (VVD), W.J.A. Weyers (FvD), C. Westerlaken (CDA), mw. ir. M. de Widt (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:
dr. R. Poort (griffier), G. van Weerd (verslag)

---

2. OPENING EN ALGEMEEN
2.1 Opening
De voorzitter opent deze vergadering met een woord van welkom. Vooralsnog zal er in deze vergadering van de commissie Omgevingsvisie geen spreektijdenregeling worden gehanteerd, omdat deze vergadering vooral bedoeld is voor uitwisseling van informatie. Wellicht zal er ook geen sprake zijn van een vaste bemensing van deze commissie omdat er verschillende onderwerpen aan de orde kunnen zijn, waardoor ook de vakinhoudelijke collega's kunnen gaan aanschuiven.
De voorzitter verwijst voorts naar een uitnodiging, die de statenleden in afschrift hebben ontvangen (bedoeld voor met name jongeren), om op 19 september a.s. aan te schuiven bij een pizza avond. De cdK, gedeputeerden en het team van de Omgevingsvisie hebben die uitnodiging uitgestuurd. Zij vraagt de aanwezigen anderen in hun omgeving te enthousiasmeren om aan die sessie deel te nemen.
Mevrouw Broere plaatst een kanttekening bij 'jongeren tot en met 27 jaar'.
De voorzitter merkt op dat over elke grens een discussie kan worden gevoerd.
Mevrouw Chidi maakt bezwaar tegen het enigszins losse karakter van de Commissie Omgevingsvisie. Er zijn slechts enkele vergaderdata terwijl het om een gewichtig onderwerp gaat. D66 begrijpt dat er per thema andere mensen aanschuiven, maar pleit er wel voor de spreektijden te hanteren. Wellicht is een suggestie om aan de formele vergadering een informatief deel vooraf te laten gaan.
De voorzitter meent dat een en ander op een misverstand berust. Haar betoog had betrekking op de vergadering van vandaag. In volgende vergaderingen zullen de spreektijden wel worden gehanteerd.

2.2 Vaststelling agenda
De agenda wordt conform vastgesteld.

2.3 Mededelingen
Behandeld bij agendapunt 2.1.

3. TER BESPREKING
3.1 SB nota van beantwoording en advies cie m.e.r. op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Gedeputeerde Van Essen zet uiteen dat in de informatiesessie, voorafgaande aan deze vergadering, al naar voren is gekomen dat er bij de m.e.r. breed zal worden gekeken (o.a. naar de impact op economie alsmede de sociale impact). Die scope is bewust gekozen en in lijn met hetgeen de Staten in de vorige periode hebben besloten. In zijn visie past dit ook in het brede karakter van de Omgevingsvisie en Verordening.

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp ter informatie is geagendeerd en dat er niet om opwaardering is verzocht.

De heer Westerlaken geeft aan dat in de informatiesessie de opmerking is gemaakt dat de bestaande plannen zullen worden overgezet naar de Omgevingsvisie en dat er ook nieuwe zaken worden opgenomen. Daarbij werd opgemerkt dat er van de bestaande plannen al een m.e.r. is opgesteld. Het CDA vraagt zich op grond hiervan af waarom voor die plannen ten behoeve van het vormgeven van de Omgevingsvisie opnieuw een m.e.r moet worden uitgevoerd.
Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat de provincie in het kader van de Omgevingsvisie en Verordening verplicht is een plan m.e.r. uit te voeren, m.n. wanneer er sprake is van nieuw beleid (25% in het geval van de Omgevingsvisie).
De heer Westerlaken merkt op dat zijn vraag betrekking heeft op het bestaande beleid (75%), waarvoor al een m.e.r. is uitgevoerd.
Ambtelijk wordt gemeld dat de provincie zich in dit kader vooral richt op het nieuwe beleid. De m.e.r. heeft betrekking op de nieuwe opgave met de focus op klimaat, bodemdaling, transitie e.d.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

3.2 SB toelichting proces en inhoud omgevingsvisie en verordening 2019 en 2020
Gedeputeerde Van Essen memoreert de uitgebreide informatiesessie hierover, voorafgaande aan deze vergadering. Hij begrijpt dat dit onderwerp veel vragen oproept, omdat het breed is en hierin veel samenkomt.
Over het proces is al veel verteld tijdens de Infosessie Spreker verneemt graag hoe tegen het voorgestelde proces wordt aangekeken. Hierbij zij opgemerkt dat dit proces een uitvloeisel is van hetgeen zijn voorganger in de vorige Statenperiode in de steigers heeft gezet en in verschillende fasen met de Staten is besproken. Hij acht het echter goed om heden ook bij het proces stil te staan omdat de Staten in de komende periode voor belangrijke keuzes staan.
De uitgangspunten liggen vast in het Koersdocument. Vanuit die basis zal worden gewerkt aan de verdere invulling. Het is een flinke uitdaging, omdat al het fysieke beleid straks in de Omgevingsvisie, Verordening en de programma's die daaronder komen te hangen, bij elkaar komt.
In de afgelopen Statenvergadering is specifiek gesproken over de uitbreiding rode contouren. Dat is een van de belangrijke politieke onderwerpen dat in de Omgevingsvisie zal landen. De Staten hebben GS de opdracht meegegeven om de methodiek daarvoor nog dit jaar aan de Staten voor te leggen. In de Informatiesessie is aangegeven dat na het zomerreces nog een drietal vergaderingen van deze commissie staat gepland. Er is bewust voor gekozen om het onderwerp rode contouren voor de eerste vergadering na het zomerreces te agenderen.
Over de invulling van de vergaderingen van de commissie verneemt spreker graag de mening van de Staten. Dienaangaande kunnen er nog verschillende keuzes worden gemaakt. Een van de vormen is bv. de wijze waarop dat vandaag is gebeurd; een deel dialoogvorm waarbij de verschillende opties aan de commissie worden gepresenteerd en de voor- en nadelen van de verschillende opties met elkaar kunnen worden doorgenomen met daarop volgend de formele vergadering.
Er zijn politiek meer belangrijke keuzes te maken. Deze zijn in de Informatiesessie gepresenteerd met daarbij de planning wanneer dat met de Staten zal worden besproken. Indien de commissie daarop nog aanvullingen heeft, verneemt spreker dit graag zodat bekeken kan worden hoe dat een plek kan krijgen in het proces.
Met betrekking tot de in de informatiesessie gestelde vraag hoe de gemeenten hierbij worden betrokken, licht spreker toe dat er zowel ambtelijk als bestuurlijk dialogen plaatsvinden in de drie regio's. Voor wat betreft de regio U16 wordt aangehaakt bij het proces van het Regionaal Economisch Programma en Perspectief (REPP). Die samenwerking is opgetuigd door de U16.
Daarnaast voert hij als portefeuillehouder zelf gesprekken met wethouders Ruimtelijke Ordening en Omgevingsvisie.

De heer De Heer merkt met het oog op de bijeenkomst Wonen/woningbouwopgave op dat de PCL in deze een advies heeft uitgebracht waarin vier scenario's worden genoemd. Het is een goede gewoonte dat GS reageren op een PCL-advies en dat dit vervolgens door de Staten wordt besproken. De ChristenUnie informeert of het PCL-advies en de reactie van GS daarop niet kan worden gebruikt als beeldvorming richting de oordeelsvormende bijeenkomst over de woningbouwopgave. In deze geeft spreker de suggestie mee om een expertmeeting te organiseren.
Geconstateerd wordt dat de provincie sterk inzet op contact met gemeenten; echter, bewonersinitiatieven, die de provinciale doelen op het gebied van natuur- en landschap beogen, komen niet aan bod in het regio traject. Geïnformeerd wordt hoe de bewonersinitiatieven vanuit de regio door de provincie worden opgehaald.

Mevrouw De Man deelt mede dat het de VVD verheugt dat gehoor is gegeven aan de oproep om dit grote vraagstuk in wat kleinere delen op te knippen. Het verheugt de VVD eveneens dat, wellicht mede door de motie, de rode contour als eerste onderwerp wordt geagendeerd voor de vergaderingen van deze commissie. Het betreft een knellend onderwerp waarover met elkaar moet worden gesproken.
De VVD kan zich voorstellen dat in het overleg met gemeenten verschillende belangen naar voren komen die strijdig met elkaar kunnen zijn, indien aanspraken worden gemaakt op eenzelfde gebied in relatie tot bv. klimaat en wonen. Om de grote hoeveelheid informatie, die moet worden verwerkt, behapbaar te maken stelt de VVD voor dergelijke eventuele casussen al aan de Staten voor te leggen in bv. een sessie voorafgaande aan de formele vergadering. Hierdoor kunnen de Staten meer grip krijgen op de feitelijke vraagstukken die straks met elkaar moeten worden besproken; in de visie van de VVD wordt iedereen pas echt meegenomen als het praktisch wordt gemaakt.
Tijdens de infosessie bleek dat er sprake is van een groot verschil in kennisniveau. Er is vandaag al hard gewerkt om daarin dichter bij elkaar te komen, maar wellicht dat het voorstel van de VVD daarbij ook nog verder kan helpen.

Mevrouw De Jong deelt mede dat GroenLinks zich aansluit bij het betoog van de ChristenUnie.
In de bijgevoegde notitie staat hoe een en ander aansluit op het Koersdocument.
GroenLinks heeft de sessie hedenmorgen ervaren als een goede informatieve bijeenkomst waarin de continuïteit is geschetst; die is groot. In de brief mist GroenLinks het andere deel enigszins. Er worden weliswaar enkele zaken opgesomd uit het Coalitieakkoord, maar bv. het zoveel mogelijk binnenstedelijk zoeken naar woningbouwlocaties lijkt GroenLinks een belangrijk uitgangspunt. Feitelijk vraagt GroenLinks meer aandacht voor die zaken waarover politieke keuzes te maken zijn.

De heer Karatas vraagt m.n. aandacht voor bepaalde opgaven vanuit de nieuwe wet die in de Infosessie zijn toegelicht, w.o. een andere manier van denken, niet vooraf toetsend, in het proces sturen. GroenLinks is er voorstander van die aandachtspunten steeds terug te laten komen bij de inhoudelijke discussies.

Mevrouw Chidi vestigt de aandacht op de sturingsfilosofie. Het Koersdocument is uitgangspunt maar D66 kan zich voostellen dat de Staten zich wellicht zullen uitspreken over de sturingsfilosofie. Geïnformeerd wordt wanneer dit is gepland en of dat moment voldoende tijd biedt om het resultaat goed te laten landen in alles dat nog gaat volgen.
Het is mogelijk dat hierin verschillende richtingen worden gekozen. De vraag is of de provinciale organisatie klaar is voor elke keus/richting.
In de Statenbrief staat dat er een bepaald bedrag is gealloceerd voor het opstellen van de Omgevingsvisie. In 2020 wordt dat bedrag ineens drie keer lager dan in 2019. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

De heer Suna merkt op dat in het kader van het proces een aantal commissievergaderingen staat gepland. Volgens de PvdA is dit plaatje niet compleet. De vraag is hoe en wanneer de Staten met bewoners en gemeenten bij elkaar komen. De PvdA merkt bv. dat de provinciale rol bij de Omgevingsvisie nog niet geheel duidelijk is voor gemeenten. De PvdA pleit ervoor voornoemde bijeenkomsten voor het eind van dit jaar te plannen.

De PvdA sluit zich voorts aan bij het voorstel van de ChristenUnie met betrekking tot het PCL-advies. Aangegeven moet worden wanneer en op welke manier experts, initiatiefnemers, burgers een rol kunnen krijgen. Dergelijke zaken mist de PvdA in het voorliggende stuk.
Het verheugt de PvdA dat in de eerstvolgende vergadering na het zomerreces zal worden gesproken over de kleine kernen en de rode contouren.
De PvdA heeft wel moeite met het feit dat de Staten pas in november 2020 een besluit zullen nemen. In de Infosessie is aangegeven dat de besluitvorming voor 1 januari 2021 rond moet zijn maar dat niet kan worden voorspeld wat er onderweg gebeurt. Geïnformeerd wordt of dat proces niet iets kan worden versneld zodat bv. in oktober 2020 een besluit kan worden genomen.
De PvdA kijkt uit naar de inhoudelijke discussie. Het voorstel, om voorafgaande aan de formele vergadering een Infosessie te plannen waarin met experts over zaken kan worden gesproken, wordt gesteund.

De heer Eggermont merkt op dat de SP zich, gelet op het feit dat een van de drie regio's ongeveer driekwart van de provincie beslaat, zorgen maakt of de plaatsen/kernen binnen die regio wel goed aan bod komen tijdens de bestuurstafel.
Spreker memoreert de Infosessie over U Ned, waarin verschillende mogelijkheden zijn geschetst over de verstedelijkingsopgave. De SP vraagt zich af in hoeverre de Omgevingsvisie daarop vooruit loopt of dat het maken van keuzes daarin nog mogelijk is.

De heer Hazeleger deelt mede dat de SGP zich aansluit bij de opmerking van de SP over de regio's.
De SGP memoreert een van de doelen van de nieuwe Omgevingswet, t.w. zaken zoveel mogelijk bij gemeenten neerleggen. Het valt de SGP op dat de provincie, in een discussie over een concreet punt, snel geneigd is om te zeggen dat de provincie er, gelet op het provinciale belang, zelf over moet blijven gaan. De SGP pleit ervoor dat een en ander zoveel mogelijk lokaal wordt geregeld.
De provincie praat voornamelijk met regio's. Voor wat betreft de regio Foodvalley is sprake van nagenoeg gelijksoortige gemeenten; dat geldt echter niet voor de regio U16 die totaal verschillende gemeenten vertegenwoordigt, variërend van kleine kernen tot middelgrote- en grote gemeenten.
De SGP vraagt zich overigens af wat nu precies de status is van die regio's. De provincie en gemeenten zijn overheidsorganen; de regio's zitten daar een beetje tussen.
Op grond van het vorenstaande vraagt de SGP zich af of het verstandig is om de drie regio's leidend te laten zijn in die gesprekken.

Mevrouw Bittich geeft aan dat de infosessie door DENK als zeer waardevol werd ervaren.
Er is een hele shift in denken nodig over waar naartoe zal worden gegaan. DENK stelt voor daaraan meer aandacht te besteden door, voorafgaand aan iedere inhoudelijke discussie, in een afzonderlijke sessie toe te lichten wat er precies gaat veranderen en hoe het er daarna uit gaat zien. Als daarbij tijdens de inhoudelijke discussie niet steeds behoeft te worden stilgestaan, kan het proces wellicht wat worden versneld. Via het Provincieblad worden inwoners opgeroepen tot inspraak. DENK vraagt zich af iedereen daarmee wordt bereikt.
Tot slot wordt aandacht gevraagd voor een goede bewaking van de planning.

De heer Weyers merkt op dat al veel is gezegd. FvD sluit zich aan bij de vraag over de status van de drie regio's.

De heer Westerlaken memoreert dat in de notitie wordt gesproken over de betrokkenheid van PS bij m.n. een viertal thema's. Geïnformeerd wordt of deze thema's eveneens aan de orde zijn gekomen tijdens de Informatieavonden met de gemeenten.
Zoals gezegd zal in het kader van de fysieke leefomgeving op een andere manier moeten worden gedacht over sturing en vormgeving. Het CDA kan zich voorstellen dat meer uitgegaan moet worden van wat de partners van de provincie in het openbaar bestuur van zaken vinden, dan dat zij uit moeten gaan van het standpunt van de provincie Utrecht.

De heer Van Déun deelt mede dat de PVV zich aansluit bij voorgaande sprekers, m.n. bij de opmerking van de SGP over de U16.
De invoering van de Omgevingswet heeft nogal wat gevolgen voor de provinciale organisatie (cultuurverandering, andere indeling wellicht). De vraag is wat dit gaat kosten en of de invoering van de Omgevingswet nog andere kosten met zich meebrengt voor de provincie. De PVV mist een financiële paragraaf.

Mevrouw Hoek merkt op dat op een eerdere vraag, hoe het staat met de uitbreiding bedrijventerreinen in relatie tot de rode contour, is geantwoord dat het Koersdocument leidend is. 50PLUS memoreert dat bij de vaststelling van de Structuurvisie is toegezegd dat het Regionaal Convenant Bedrijventerreinen nog zou worden herijkt. Geïnformeerd wordt of dit inmiddels is gebeurd en hoe dit Convenant zich verhoudt tot het Koersdocument.

Gedeputeerde Van Essen kondigt aan dat in het najaar sessies zullen worden georganiseerd die voor iedereen toegankelijk zijn. Spreker houdt zich aanbevolen voor suggesties van kanalen die, naast o.a. het Provincieblad, kunnen worden benut om inwoners uit te nodigen. Het is bv. bekend dat buiten de traditionele kanalen andere kanalen worden gebruikt om m.n. jongeren te bereiken.
Desgevraagd door mevrouw Bittich antwoordt spreker dat dit in het kader van Energietransitie gebeurt via swipocratie.
Mevrouw Bittich informeert of hiervoor een nieuw kanaal is opgezet of dat er gebruik wordt gemaakt van bv. Facebook en Twitter.
Gedeputeerde Van Essen meent dat hierin voor de sessies in het najaar nog niet is voorzien. Het pleidooi om te kijken naar kanalen, om bredere groepen inwoners te bereiken, neemt hij mee waarbij hij zijn oproep, om eventuele concrete suggesties in deze door te geven, herhaalt.
Spreker vervolgt dat in het kader van Wonen/woningbouwopgave een aantal inhoudelijke keuzes moet worden gemaakt. In het PCL advies staat o.a. een viertal scenario's, maar het gaat straks eveneens om de locatiekeuze. Helder is dat er politieke keuzes moeten worden gemaakt. Voor de provincie zijn het Koersdocument en het Coalitieakkoord, die in deze redelijk met elkaar in lijn zijn, het uitgangspunt; de regio's hebben hun eigen uitgangspunten. Er wordt derhalve op verschillende fronten gekeken naar de scenario's voor verstedelijking. Over één ding is iedereen het eens, nl. dat de wens bestaat om vanuit bepaalde principes ruimte te zoeken voor invulling van de aanwezige- en geprognosticeerde woningbouwbehoefte. Vanuit heldere uitgangspunten zal dit moeten worden vertaald naar een visie. De spanning tussen verschillende belangen is voor een deel de kern waarover in het kader van de Omgevingsvisie en Verordening keuzes moeten worden gemaakt.
Spreker steunt de suggestie om casussen (ambtelijk ook wel 'botsproeven' genoemd), die uit gesprekken met wethouders of de regiodialogen naar voren komen, in een infosessie te bespreken om een en ander wat concreter te maken. Het risico bestaat nl. dat de discussie in theoretische bespiegelingen blijft hangen, op grond waarvan de consequenties van te maken keuzes wellicht niet goed worden overzien.
In het najaar is een 'Dag van de Omgevingsvisie' gepland waarin o.a. over de werkwijze, de consequenties van de invoering en het samenspel tussen provincie en gemeenten wordt gesproken. Ook statenleden zijn daarbij welkom.
Op de vraag van de heer Karatas hoe in de praktijk vorm zal worden gegeven aan het integraler werken antwoordt spreker te verwachten dat een uniformeringsslag daarbij zal helpen. Vervolgens is het een gezamenlijke opgave om dat ook in de praktijk toe te passen bij de vraagstukken die op tafel komen.
Mevrouw Bittich merkt op dat bij de nieuwe manier van denken/werken, de integrale aanpak, eveneens hoort dat de provincie hele andere bevoegdheden krijgt en daarin ook een omslag moet maken. Er verandert derhalve veel. DENK sluit zich aan bij het pleidooi van GroenLinks om daaraan meer aandacht te besteden dan alleen een bepaalde sessie bij te wonen. Spreekster vindt het belangrijk daarvoor de tijd te nemen, omdat dit in de visie van DENK veel discussie zal besparen tijdens het proces.

Gedeputeerde Van Essen vervolgt dat over de sturingsfilosofie het een en ander staat in het Koersdocument. Dat is de basis waarop kan worden voortgeborduurd.

Het is wel zo dat vanuit verschillende thema's (rode contour, natuur, energie) kritisch zal moeten worden bekeken hoe dat moet worden doorvertaald. Dat hangt samen met de vraag hoe de verschillende waarden worden gewogen. Er zitten veel verschillende aspecten aan. Op het moment dat er concrete onderwerpen aan de orde zijn, is de sturingsfilosofie automatisch een belangrijk onderwerp van gesprek. Daarbij is de vraag hoe de provincie dat gaat door vertalen op dat specifieke thema; bij de gemeenten laten liggen waar mogelijk, maar tegelijkertijd zorgen dat de provinciale kwaliteiten voldoende worden gewaarborgd.
Desgevraagd door mevrouw Bittich antwoordt spreker niet te hebben gezegd dat er al voldoende in de sturingsfilosofie staat, op grond waarvan aanvullende aandacht niet meer nodig zou zijn. In het Koersdocument staat de provinciale sturingsfilosofie, maar hij heeft erkend dat op specifieke onderwerpen moet worden bekeken wat qua sturing de provinciale aanpak moet worden. Dat moet in de sessies verder worden uitgediept en worden geoefend aan de hand van casussen/'botsproeven'.
De vraag of de provincie klaar is voor de inhoudelijke keuzes die met elkaar moeten worden gemaakt, betreft in feite het proces dat in de komende periode met elkaar wordt ingegaan. Het risico van een dergelijk complex proces is dat alleen maar wordt gekeken naar het proces, terwijl het vooral om de inhoud gaat.
Er is voldoende budget voor het proces gereserveerd. Dat het budget in 2020 veel lager is dan in 2019 heeft te maken met het feit dat de provincie dit jaar veel onderzoeken doet/laat doen, de plan m.e.r. i.c. veel zaken in gang zet. Volgend jaar loopt door dat er m.n. veel ambtelijke capaciteit nodig is. Indien het budget niet toereikend blijkt te zijn, komt hij terug bij de Staten met het voorstel om hiervoor extra middelen beschikbaar te krijgen.
Mevrouw Chidi merkt op dat het niet de eerste complexe opgave zou zijn dat door problemen in het proces niet tot een goede inhoud komt. In die zin moet het zowel om het proces als om de inhoud gaan. D66 maakt zich zorgen over het proces en de timing. Op grond daarvan heeft D66 behoefte aan meer duidelijkheid over de vraag of de ambtelijke organisatie er klaar voor is.
Gedeputeerde Van Essen vervolgt dat er voor wat betreft de planning geen sprake is van wachten. In het Koersdocument is een zorgvuldig proces afgesproken met zienswijzen, hoorzittingen, nota van beantwoording; dat kost tijd. Zoals het proces nu is opgetuigd, is het haalbaar. Het is een complex proces waarbij qua planning voortdurend de vinger aan de pols moet worden gehouden. Dat heeft de volle aandacht.
Spreker onderschrijft in het kader van de drie regio's dat de U16 nogal een grote regio is. De wens om de dialoog met die 16 gemeenten gezamenlijk te doen, komt vanuit de regio zelf. Dat geldt eveneens voor de wens om aan te sluiten bij het proces van het REPP. De provincie gaat het gesprek overigens aan met 16 gemeenten en niet met een vertegenwoordiging vanuit de U16. De U16 betreft een samenwerkingsverband maar geen bestuursorgaan. Waar nodig is een optie om op deelonderwerpen het gesprek met de desbetreffende gemeenten aan te gaan. Ook daarnaar wordt gekeken.
De provincie is zich ervan bewust dat het REPP binnen de U16 verschillende doelen dient nl. om tot een eigen programmering en tot een verstedelijkingsperspectief te komen. Dat levert input op voor het gesprek met het Rijk, maar het dient ook het proces van de provincie. De provincie zal moeten benadrukken dat een tijdige input van de 16 gemeenten een wederzijds belang dient en eveneens dat het gesprek over de keuzes die de provincie moet maken tijdig met de 16 gemeenten moet worden gevoerd.

De heer Hazeleger informeert of die wens vanuit de regio is gekomen, of die wens door alle gemeenten binnen de regio wordt gedeeld en hoe de provincie als overkoepelend bestuursorgaan borgt dat de belangen van de kleinere gemeenten/kernen ook serieus worden genomen.
Gedeputeerde Van Essen antwoordt dat de wens van de U16, om dat op deze wijze te doen, al in de vorige Statenperiode is besproken. Hij heeft begrepen dat de gemeenten op dat moment heel eensgezind waren om het proces van het REPP te benutten en niet een eigen proces op te tuigen.
In zijn rondje langs de wethouders geeft hij aan dat de provincie het direct wil horen als er zorgen zijn over het proces. Hij gaat er vanuit dat gemeenten de provincie weten te vinden als zij daartoe aanleiding zien.
Spreker memoreert dat in de infosessie de vraag is gesteld of in de Omgevingsvisie al de goede antwoorden staan ten aanzien van het REPP en de RES-en. In de Omgevingsvisie wordt op hoofdlijnen aangegeven

waar de provincie bepaalde activiteiten/functies al dan niet ziet landen. Dat moet vervolgens in de afzonderlijke processen van het REPP en de RES-en nader in detail worden ingevuld door gemeenten en, waar nodig, in samenwerking met de provincie.
De verschillende thema's zijn nog niet op het gewenste detailniveau in de regiodialogen aan de orde gekomen. Begin september wordt in deze commissie gesproken over de systematiek van de rode contour. Aan de gemeenten is expliciet gevaagd hun ideeën daarover mee te geven aan de provincie; daarbij is aangegeven dat de komende maanden het goede moment is om hun ideeën met de provincie te delen. De Staten kiezen uiteindelijk de systematiek.

De heer Westerlaken merkt op dat de sturingsfilosofie zich beperkt tot het benoemen van de thema's die de provincie in ieder geval in de Omgevingsvisie en Verordening weergegeven wil zien. Dat laat onverlet zijn vraag of het, zeker als anders moet worden omgegaan met het denken over fysieke leefomgeving/ruimtelijke ontwikkeling, dan niet beter is al in een vroegtijdig stadium parallel aan het gesprek met de Staten het gesprek met de andere bestuurlijke partners aan te gaan. Zoals het thans wordt geschetst, lijkt het erop dat gemeenten hun ideeën mogen delen maar dat de provincie ermee doet wat zij wil.
Gedeputeerde Van Essen acht het wel zuiver om aan gemeenten duidelijk kenbaar te maken dat de Staten er uiteindelijk over gaan. Spreker onderschrijft wel het belang om met de gemeenten het gesprek aan te gaan over de sturingsfilosofie en de manier waarop dat vorm wordt gegeven.
De heer Westerlaken merkt op dat hier in feite de principes van subsidiariteit en soevereiniteit botsen. De Omgevingswet gaat uit van het omgekeerde principe van het subsidiariteitsbeginsel. De vraag is hoe dat vorm kan worden gegeven bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie en Verordening zoals die in de provincie wordt vastgesteld.
Gedeputeerde Van Essen merkt op dat dit een wat te technische discussie wordt op grond waarvan hij voorstelt hierover desgewenst buiten de vergadering verder te spreken. Wat hem betreft is dit ook onderdeel van de discussie over de sturingsfilosofie. Hij kan zich voorstellen dat ten aanzien van het ene onderwerp mede uit oogpunt van beschermen van waarden een iets andere rol wordt gevraagd van de provincie dan op andere terreinen.
De provincie heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid maar het principe van de Omgevingswet is heel duidelijk; wat op gemeentelijk niveau kan worden uitgevoerd, moet bij gemeenten liggen. Voor een deel is dit eveneens een politieke vraag. Het gesprek daarover spitst zich toe op de onderwerpen die zijn gepland voor de commissievergaderingen na het zomerreces. Daar zal de discussie moeten plaatsvinden over wat het provinciale belang is en of dat een bepaalde rol van de provincie rechtvaardigt, dan wel dat er al dan niet sprake is van een provinciaal belang en het op grond daarvan al dan niet bij de gemeenten moet blijven liggen. Spreker is in deze blij met de oproep om dit aan de hand van concrete casussen/botsproeven te gaan doen.

De heer Hazeleger merkt op dat de sturingsfilosofie volgens hem al is vastgesteld in het Koersdocument en er derhalve geen uitgebreide discussie meer behoeft te worden gevoerd over de vraag hoe dat moet worden ingevuld. Er dient m.n. te worden bewaakt dat wat lokaal kan, zoveel mogelijk aan de gemeenten wordt overgelaten. Op grond van het vorenstaande vraagt de SGP zich af of het niet beter aan de ambtelijke organisatie moet worden overgelaten om te bewaken of die sturingsfilosofie wordt gevolgd.

Gedeputeerde Van Essen merkt op dat helder is dat er geen theoretische exercities moeten worden gehouden over de sturingsfilosofie. Belangrijker is hoe die uitgangspunten worden vertaald en wat dat in de praktijk betekent. Daarover wil hij het gesprek met de Staten voeren.
Met betrekking tot de gevolgen voor de ambtelijke organisatie licht spreker toe dat de 'werkprocessen' één van de vijf sporen is. Daar is derhalve aandacht voor. De andere manier van werken houdt in dat er processen moeten worden ingeregeld; dat heeft met systemen en procedures te maken. Een andere rol van de provincie heeft effect op het dagelijks werken van mensen. Dat vindt in dat spoor plaats. Spreker heeft nog niet in beeld wat dit nu precies betekent voor de werklast van de provinciale organisatie.
Er hebben onderzoeken plaatsgevonden naar de behoefte aan bedrijventerreinen. Daaruit zijn o.a. de zeven bedrijventerreinen gekomen waarover in de PS-vergadering is gesproken. Nu zullen de

mogelijkheden worden bekeken om daarvoor zo snel mogelijk ruimte te maken. U16 heeft eveneens verschillende studies laten doen w.o. het spoor Economie; ook op die informatie kan worden voortgeborduurd.
Mevrouw Hoek geeft aan te refereren aan het Regionaal Convenant Bedrijventerreinen voor de regio Utrecht 2011-2020 dat met de U16 is afgesloten. Dit convenant is meegenomen in het Koersdocument. In antwoord op vragen van een aantal gemeenten ter zake stelt de provincie dat het Koersdocument leidend is. Op grond hiervan stelt 50PLUS de vraag hoe dit zich tot elkaar verhoudt en wat de status is van de toegezegde herijking van het Convenant. Zij zegt toe een afschrift van het Convenant aan GS te zullen toesturen.
Gedeputeerde Van Essen ziet het Convenant met belangstelling tegemoet. Hij acht het echter ook goed om te kijken naar de achterliggende vraag t.w. hoe ervoor wordt gezorgd dat ten aanzien van bedrijvigheid samen met de gemeenten de goede keuzes worden gemaakt. Bekeken moet worden hoe dat moet worden geregeld in de Omgevingsvisie. De wijze waarop zaken in het verleden zijn afgesproken kunnen een goede input zijn voor die discussie. Hij stelt overigens voor dat 50PLUS en hij buiten de vergadering nog even verder praten over dit onderwerp.

De voorzitter resumeert dat een aantal suggesties is gedaan over het proces; toegezegd is dat deze suggesties zullen worden meegenomen.
Spreekster informeert of er voldoende draagvlak is voor het geschetste proces en of de commissie zich kan vinden in de geschetste betrokkenheid van PS bij het participatieproces.

De heer De Heer dringt erop aan dat de Staten inzicht krijgen in bewonersinitiatieven.
De voorzitter merkt op dat dit is toegezegd.

De heer Hazeleger roept op de discussies enigszins beperkt te houden. Volgens de SGP gaat dit onderwerp al genoeg tijd kosten zeker in april/mei 2020 als de hoorzittingen worden gehouden. De SGP is geen voorstander van het organiseren van eindeloze praatsessies voor de Staten.

Mevrouw Bittich kondigt aan dat DENK nog zal meedenken over manieren om de burgers te bereiken.

De voorzitter rondt de bespreking af met de conclusie dat er voldoende draagvlak is voor het geschetste proces. De commissie zich kan vinden in de geschetste betrokkenheid van PS bij het participatieproces. Er is nog veel te doen en derhalve moet worden geprobeerd de discussies enigszins te beperken.

4. SLUITING
Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.